

РОБЪРТ ШЕКЛИ СПЕЦИАЛИТЕТЪТ НА ЗЛАТОТЪРСАЧА

Превод от английски: Огняна Иванова, 1988

chitanka.info

Колата се движеше плавно по заоблените дюни. Шестте ѝ топчести колела се вдигаха и спускаха като тежки задни части на впрегнати заедно слонове. Слънцето не се виждаше на мъртвешки бледото небе, но топлината му се сипеше върху брезента, който поглъщаше и топлината, отразена от спечените пясъци.

„Не заспивай“, каза си Морисън, като върна колата към курса, определен с компас.

Течеше двацет и първият му ден във венерианската Скорпионова пустиня. Двацет и първият ден, в който се бореше със съня, докато колата се клатушкаше сред дюните и лъкатушеше по гърбиците на вълнистата повърхност. По-лесно щеше да е, ако пътуваше нощем, но имаше твърде много стръмни клисури, които трябваше да избягва, твърде много канари, големи колкото къщи, от които трябваше да се пази. Сега разбра защо хората ходеха в пустинята по двойки — единият да шофира, а другият да го разтърсва, когато започне да задрямва.

„По-добре е обаче да си сам — припомни си Морисън. — Носиш половината от хранителните запаси и не си заплашен спътникът ти случайно да те убие.“

Главата му взе да клюма. Сепна се и се изправи. През полароидното предно стъкло се виждаше пейзажът, който блестеше и танцуваше. Колата се люшкаше и клатеше с измамна лекота. Морисън разтърка очи и включи радиото.

Беше едър и строен млад човек, изгорял от слънцето, с ниско подстригана черна коса и сиви очи. Пристигна на Венера със заем от двацет хиляди долара, които вложи в екипировка, за да търси щастието си в Скорпионовата пустиня така, както бяха правили и други преди него. Екипира се в Престо, последния град преди започването на пустошта, след като плати за всичко, включително и за колата, му останаха само десет долара.

Десетте долара едва му стигнаха, за да пийне една чашка в единствената кръчма на града. Морисън си поръча уиски и вода, пи в компанията на рудокопачи и златотърсачи и се смя, когато ветераните разказваха за глутниците пясъчни вълци и батальоните грабливи птици, които населявали вътрешността на пустинята. Знаеше всичко за пясъчната слепота, топлинния удар и прекъсването на телефонната връзка. Беше сигурен, че нищо такова няма да се случи с него.

Но сега, след двацет и един дни и път от две хиляди и осемстотин километра, той се научи да уважава безводната пустош от пясък и камък, с площ три пъти по-голяма от Сахара. Човек наистина можеше да умре тук!

Но можеше и да забогатее, а Морисън възнамеряваше именно това.

Радиото забръмча. Увеличил звука докрай, Морисън чуваше тихо шушнене — от Венерабург предаваха танцова музика. После и този звук изчезна и остана само жужене.

Морисън изключи радиото и здраво стисна кормилото с ръце. После дръпна едната си ръка, за да погледне колко е часът. Беше девет и петнайсет сутринта. В десет и трийсет щеше да спре, за да подремне. Човек не можеше да не си направи почивка при такава жега. Но щеше да спи само половин час. Някъде напред имаше съкровище и той искаше да го намери, преди запасите му да намалее още повече.

Някъде напред положително имаше излезли на повърхността златни камъни! Вървеше по следа вече от два дни. Може би щеше да се натъкне на богати залежи, както бе станало с Кърк през осемдесет и девета година и с Емънсън и Арслър през деветдесет и трета година. Ако това се случеше, той щеше да постъпи точно като тях. Щеше да си поръча Специалитета на златотърсача, а разходите можеха да вървят по дяволите.

Колата се носеше равномерно със скорост петдесет километра в час и Морисън правеше усилия да се съсредоточи върху горещия като пещ жълтокафяв пейзаж. Ей онази ивица пясъчник беше точно с цвета, който имаше косата на Джени.

След като забогатееше, двамата с Джени щяха да се оженят и той щеше да се върне на Земята, за да си купи океанска ферма. Край на златотърсачеството. Едно ново находище му стигаше, за да си купи участък в дълбокия син Атлантически океан. Имаше хора, които смятаха пасенето на риби за скучна работа, но Морисън беше на друго мнение.

Пред очите му изникнаха пасажите от скумрия, носени от течението в планктоновите си кошари, а Морисън и верният му делфин щяха да следят дали няма да се мерне сребристото тяло на някоя хищна баракуда или стоманеносива акула, идваща откъм прикритието на разклонените корали...

Морисън усети как колата се люшна. Събуди се, стисна здраво кормилото и го завъртя. Докато се беше унесъл, машината беше пропъзляла до ронливия край на дюните. Под топчестите ѝ колела хвърчаха пясък и камъчета, докато Морисън се мъчеше да я върне на по-твърда земя. Колата застрашително се наклони. Гумите изсвистяха в пясъка, после намериха опора и колата на заден ход започна да се изкачва по склона.

След това изведнъж цялата дюна се сгромоляса.

Морисън стискаше кормилото, а колата се прекатури на една страна и започна да се търкаля надолу по склона. Устата и очите му се напълниха с пясък. Той плю и задържа дъха си, докато колата се прекатури отново и падна в пропастта.

Няколко секунди летя във въздуха. Колата се удари в дъното и падна право на колелата си. Морисън чу как една след друга гръмнаха двете най-задни гуми. После главата му се блъсна в предното стъкло.

Когато дойде на себе си, първото което направи, беше да погледне часовника. Показваше 10:35.

„Време е да поспя — каза си Морисън. — Но сигурно най-добре ще е първо да огледам обстановката.“

Установи, че се намира на дъното на недълбока урва, обсипана с остри като ножове камъчета. Две гуми се бяха пукнали от удара, предното стъкло го нямаше, а една от вратите се беше откачила. Видя екипировката си пръсната наоколо, но изглежда, нищо не беше пострадало.

„И по-лошо можеше да бъде“ — рече си Морисън.

Наведе се, за да разгледа отблизо гумите.

„По-лошо е“ — каза си той в заключение.

Двете пукнати гуми се бяха нацепили, и дума не можеше да става за поправянето им. Толкова малко каучук имаше по тях, че не би стигнал и за детски балон, Морисън беше използвал запасните си гуми още преди десет дни, когато прекоси Дяволската скара. Използува ги и ги захвърли. А сега не можеше да продължи без гуми.

Тогава разопакова видеофона. Изтри прахта от черната пластмасова шайба и набра гаража на Ал в Престо. След миг малкият екран светна. На него се появи продълговато тъжно и изцапано със смазка лице.

— Гаражът на Ал. Говори Еди.

— Здравсти, Еди. Казвам се Том Морисън. Купих тази кола от вас преди месец. Спомняте ли си?

— Разбира се — отвърна Еди. — Вие сте човекът, който тръгна сам през югозападния дял. Издържа ли машината?

— Да. Страхотен бръмбар е. Обаждам се...

— Ей — прекъсна го Еди. — Какво ви е на лицето?

Морисън прокара ръка по челото си и усети кръв.

— Нищо особено — отговори той. — Паднах от една дюна и две гуми се спускаха.

Обърна видеофона така, че Еди да вижда гумите.

— Не могат да се оправят — каза той.

— И аз така мисля. А резервните използвах, когато прекосих Дяволската скара. Вижте какво. Еди, искам да ми изпратите две гуми. Може и да са стари, но заякчени. Колата няма как да върви без гуми.

— Хубаво — каза Еди. — Само че не разполагаме с такива гуми. Ще трябва да ви изпратим нови, по петстотин долара парчето. Плюс четиристотин долара за доставяне. Всичко хиляда и четиристотин долара, господин Морисън.

— Добре.

— Разбрано, сър. Само ми покажете парите или чек, който ще изпратите по доставците, и аз ще придвижа въпроса.

— В момента нямам нито цент — каза Морисън.

— А влог?

— Изразходвал съм го докрай.

— Ценни книжа? Собственост? Нещо, което може да се превърне в налични пари?

— Нямам нищо освен колата, която ми продадохте, за осем хиляди долара. Когато се върна, ще платя, като продам колата.

— Ако въобще се върнете. Извинете, господин Морисън. Нищо не мога да направя.

— Как така нищо? — попита Морисън. — Знаете, че ще платя за гумите.

— А вие пък знаете законите на Венера — упорствуваше Еди и бръчките на лицето му замръзнаха. — Не даваме на кредит. Плащаш и получаваш!

— Не мога да карам колата без гуми — повтори Морисън. — Значи ще ми попречите да се измъкна?

— По дяволите, кой ви пречи да се измъкнете? — рече Еди. — Всеки ден има закъсали златотърсачи. Знаете какво ви остава да направите, господин Морисън. Обаждате се на Комунални услуги и обявявате, че сте фалирал. Отстъпвате им собствеността на каквото ви е останало от колата, екипировката или каквото сте намерили досега и те ви измъкват.

— Нямам намерение да се връщам — каза Морисън. — Погледнете! — И той насочи видеофона към земята. — Нали виждате следите, Еди? Виждате червените и моравите люспи? Наблизо има съкровище!

— Всеки златотърсач попада на следи — каза Еди. — Проклетата пустиня е пълна със следи.

— Но тук са много! — каза Морисън. — И водят право към нещо голямо, към богати залежи! Еди, зная, че искам да направите изключение, но ако ми повярвате и изпратите две гуми...

— Не мога да го направя — каза Еди. — Аз съм прост служител. Не мога да ви изпратя гумите, ако най-напред не видя парите. Иначе ще ме уволнят, а може и в затвора да ме тикнат. Знаете законите.

— Плащаш и вземаш... — мрачно повтори Морисън.

— Точно така. Не вършете глупости, ами се връщайте. Може да опитате някой друг път.

— Дванайсет години събирах пари за тази работа — каза Морисън. — Няма да се върна.

Той изключи видеофона и се замисли. Имаше ли на Венера човек, на когото може да се обади? Познаваше само Макс Крандал, посредника за продаване на скъпоценни камъни. Но Макс не можеше да изкопае хиляда и четиристотин долара в оная дупка, която му служеше за кабинет във Венерабург, близо до пазара на скъпоценности. Макс едва скърпваше, за да си плаща наема, и надали би се загрижил за един закъсал златотърсач.

„Не мога да моля Макс за помощ — реши Морисън. — Поне докато не намеря златен камък. И то нещо, което си струва, а не само следи. Значи всичко зависи само от мене.“

Отвори багажника и започна да разтоварва екипировката. Трябваше да избира внимателно — всичко, което вземеше, щеше да носи на собствения си гръб.

Видеофона не можеше да остави, както и принадлежностите за правене на проби, но те бяха леки. Концентрати за хранене, пистолет, компас. И нишо друго освен вода, всичката вода, която можеше да носи. Нямахше да вземе нищо повече.

На здрачаване Морисън вече беше готов. Погледна със съжаление двайсетте туби с вода, които оставяше. В пустинята водата е най-важното, с което разполага човек, дори видеофонът идва след нея. Но нямаше как. След като пи до насита, Морисън вдигна на гръб багажа си и пое на югоизток през пустинята.

Три дни вървя все в тази посока. На четвъртия ден зави право на юг по непрекъснато увеличаващи се следи. Слънцето, което никога не се виждаше, сипеше жар върху му, а мъртвешки бледото небе над главата му беше като покрив от нажежено желязо. Морисън вървеше по следите и нещо вървеше подире му.

На шестия ден той улови някакво движение с крайчеца на окото си. На седмия ден видя какво го следва по петите.

Венериански вълк — дребен, строен, с жълка козина и дълга, ухилена муцуна. Един от малкото бозайници, превърнали Скорпионовата пустиня в свой дом. Докато Морисън гледаше, към първия вълк се присъединиха още животни.

Той разкопча кобура на пистолета. Вълците не направиха опит да се доближат. Нямахше защо да бързат.

Морисън продължи напред. Съжаляваше, че не е с пушка. Но това би означавало да носи четири килограма в повече или, иначе казано, четири литра по-малко вода.

Когато се разполагаше за нощуване привечер на осмия ден, чу пращане. Бързо се извърна и веднага видя източника — на два-три метра вляво над главата му. Беше малък вихър — зинала дупка във въздуха като морски водовъртеж. Кръжеше и от него се носеше характерното пращане, което предхожда разтоварването.

„Кой може да ми е изпратил нещо?“ — запита се Морисън, докато вихърът бавно се уголемяваше.

Телепортирането до полева цел беше обичайното средство за доставяне на предмети през огромните пространства на Венера. На телепортиране се поддаваше всяка нежива материя, но не и живи същества, защото този процес включваше някои нищожни, но

неприятни молекулярни изменения в протоплазмата. Тази особеност бе открита на висока цена още при въвеждането на телепортирането.

Морисън чакаше. Въздушният вихър се превърна във фуния с диаметър около сто сантиметра. Оттам на земята стъпи покрит с хромова броня робот, понесъл голяма чанта.

— А, ти ли си бил? — рече Морисън.

— Да, сър — каза роботът, вече извън полето на телепортиране. — Уилямс Четвърти с венерианската поща е на вашите услуги.

Роботът беше среден на ръст, с тънки крайници и плоски ходила, човекоподобен на вид и любезен по природа. От двайсет и три години пощенските услуги на Венера се извършваха само от този робот — той сортираше, доставяше и съхраняваше пратките. Конструкцията му беше устойчива и през "всичкото това време пощата се доставяше безупречно.

— Заповядайте, господин Морисън! — каза Уилямс Четвърти. — За съжаление в пустинята поща се получава само два пъти месечно, но поне е редовна, което е най-важното. Това е за вас. И това. Мисля, че има и още едно. Значи колата ви се е счупила?

— Позна — рече Морисън, като поемаше писмата.

Уилямс Четвърти продължи да се рови в чантата си. Макар че беше изключително съвестен раздавач, роботът се славеше на три планети като най-големия клюкар.

— Имаше още едно, някъде тук е — каза Уилямс Четвърти. — Съчувствувам ви за колата. Вече не ги правят такива, каквито бяха в младостта ми. Послушайте ме, млади човече. Ако има как, връщайте се обратно.

Морисън поклати глава.

— Постъпвате глупаво, направо глупаво — рече роботът. — Жалко, че нямате моя опит. Колко пъти съм се натъквал на момчета като вас, строполили се на пясъка с изсушени тела или разкъсани на парчета от пясъчните вълци и гнусните летящи черни скатове. Двайсет и три години нося поща на хубави млади хора като вас и всеки си мисли, че е изключение и нищо няма да му се случи. — Очните клетки на робота се замъглиха от спомена. — Но те не са изключение — продължи той. — Приличат си като роботите от конвейера, особено след като вълците им видят сметката. А после аз трябва да изпращам писмата и личните им вещи до роднините им на Земята.

— Зная — каза Морисън. — Но някои успяват, нали?

— Разбира се — рече роботът. — Виждал съм хора, които са намерили по едно, две, че и по три находища. А после умират сред пясъците, защото се опитват да намерят и четвърто.

— За разлика от мене — каза Морисън. — И едно находище ми стига. След това ще си купя подводна ферма на Земята.

Роботът потръпна.

— Имам страх от солената вода — рече той. — Но всеки си знае най-добре. Желая ви успех, млади човече!

Роботът огледа внимателно Морисън. Може би искаше да провери с какви лични вещи разполага. После се качи обратно във въздушната фуния и след миг вече го нямаше. След още миг и вихърът изчезна.

Морисън седна да прочете писмата. Първото беше от Макс Крандал, посредника на скъпоценности. Разказваше за кризата, сполетяла Венерабург, и намекваше, че може да банкрутира, ако някои от субсидираните от него златотърсачи не намерят залежи.

Второто беше от Венерианската видеофонна компания. Съобщаваха, че Морисън дължи двеста и десет долара и осем цента за двумесечни услуги. В случай, че не изпрати сумата незабавно, ще изключат видеофона му.

Третото писмо беше чак от Земята, от Джени. Беше пълно с вести за братовчедите, чичовците и лелите му. Описваше му и участъците за ферми в Атлантическия океан, които бе огледала, и чудесното местенце, което открила близо до Мартиника в Карибския басейн. Молеше го да се откаже от търсенето на злато, ако му се види опасно — сигурно има и друг начин да финансират фермата. Накрая свършваше с това, колко много го обича, и предварително го поздравяваше с рождения му ден.

„Рожден ден ли? — попита се Морисън. — Я да видя. Днес е два̀йсет и трети юли. Не, два̀йсет и четвърти е, а аз съм роден на първи август. Благодаря ти, че ми напомни. Джени!“

Тази нощ той сънува Земята и сините простори на Атлантика. На зазоряване обаче, когато горещината на Венера започва да се чувствува, започна да сънува безкрайни златни залежи, ухилени пясъчни вълци и Специалитета на златотърсача.

Пробиваше си път по дъното на едно отдавна изчезнало езеро, където скалите отстъпиха на пясъка. После отново излезе на скали, причудливо изкривени и приели хиляди мрачни, измъчени форми. Червено, жълто и кафяво плуваше пред очите на Морисън. В пустинята нямаше нито едно зелено петънце.

Продължи пътя си през лабиринтите от морени във вътрешността на пустинята, а вълците вървяха по същия път, далече от двете му страни, но в крак с него.

Морисън не им обръщаше внимание. Умът му беше зает единствено с мисълта да се справя със стръмните зъбери и равнините от натрошени камъни, които препречваха пътя му на юг.

На единайсетия ден след като бе оставил колата, откри достатъчно следи от злато, за да се заеме с пресяване. Пясъчните вълци продължаваха да го следват, а водата бе почти на привършване. Още един ден път щеше да го погуби.

Морисън се замисли за миг, после разкопча ремъка на видеофона и набра номера на Комунални услуги във Ванерабург.

На екрана се появи сериозна, строго облечена жена със стоманеносива коса.

— Комунални услуги — каза тя. — С какво можем да ви бъдем полезни?

— Здравейте — весело каза Морисън. — Как е времето във Венерабург?

— Горещо — отвърна жената. — А при вас?

— Нямах време да видя досега. Пресмятах богатството си.

— Намерихте златен камък, така ли? — попита жената и изражението ѝ се смекчи.

— Ами разбира се — каза Морисън. — Но засега го пазете в тайна. Все още не съм предявил претенции за собственост. Мисля, че няма да ми навреди, ако тези неща се напълнят.

И като се усмихваше уверно, той вдигна празните туби. Понякога въпросът се уреждаше и така, понякога — не. Понякога, ако човек демонстрираше достатъчно убеденост, Комунални услуги го снабдяваха с вода, без да проверят банковата му сметка. Вярно, това беше злоупотреба, но такива моменти не са за любезности.

— Надявам се, че банковата ви сметка е в ред? — рече жената.

— Разбира се — отвърна Морисън и усети, че усмивката замръзва на лицето му. — Казвам се Том Морисън. Можете да проверите...

— О, това не е моя работа — каза жената. — Дръжте здраво тази туба! Започваме!

Стиснал тубата в двете си ръце, Морисън гледаше как водата, телепортирана от Венерабург, от шест хиляди и петстотин километра, се появи като изящна кристална струя над гърлото на тубата. Тубата започна да се пълни с приятно за ухото къклолене. Докато гледаше, Морисън усети как в пресъхналата му уста се събира слюнка.

Но изведнъж водата спря да тече.

— Какво има? — попита Морисън.

Видеоекранът угасна. После отново светна и Морисън се озова лице в лице с някакъв слаб човек, който седеше на голямо бюро. Отпред имаше табела: „Милтън П. Рийд, заместник председател, отдел Влогове.“

— Господин Морисън — рече Рийд, — влогът ви е изтеглен. Получихте вода по невярна декларация. Това е престъпно деяние.

— Ще заплатя водата — каза Морисън.

— Кога?

— Щом се завърна във Венерабург.

— И с какво възнамерявате да заплатите? — попита господин Рийд.

— Със златен камък — отвърна Морисън. — Погледнете наоколо, господин Рийд. Следите водят към богатя залежи. По-богати от находището на Кърк. След ден ще изляза на тях...

— Така си мисли всеки златотърсач — каза Рийд. — Всеки златотърсач на Венера очаква да забогатее след ден. И всички искат кредит от Комунални услуги.

— Но в моя случай...

— Комунални услуги — продължи невъзмутимо Рийд — не е благотворителна организация. Правилникът изрично забранява отпускането на кредити. Венера е преден пост, господин Морисън, много далечен преден пост. Всяка стока тук е била произведена на Земята и закупена на баснословна цена. Наистина, имаме вода, но търсенето ѝ, пречистването и телепортирането е скъп процес. Нашата компания, както и всяка друга компания на Венера, е принудена да

работи при твърде ниска печалба, която без изключение се влага в по-нататъшни проучвания. Затова на Венера не може да се дава кредит.

— Известно ми е — каза Морисън. — Но пак ви казвам, трябва ми само ден-два и...

— Абсолютно невъзможно. Според регламента дори сега не бива да ви помагаме. Времето, когато е трябвало да обявите, че сте банкрутирал, е било преди седмица, при счупването на колата. От гаража се обадиха, както изисква законът. Но вие не се обадохте. Имаме пълно основание да ви оставим без помощ. Ясно ли ви е?

— Да, разбира се — уморено каза Морисън.

— Компанията обаче реши да направи изключение и да ви даде някаква възможност. Ако веднага тръгнете обратно, ще ви снабдим с вода за целия път.

— Засега няма да се връщам. Стигнал съм почти до истинското находище.

— Трябва да се върнете! Бъдете разумен, Морисън! Какво ще стане с нас, ако позволим на всеки златотърсач да се скита из пустинята, а ние да му доставяме вода? Ще излязат десет хиляди души и до една година предприятието ще фалира. Правя изключение за вас. Връщайте се!

— Не — отговори Морисън.

— Добре си помислете. Ако не се върнете сега, Комунални услуги спира да поема отговорността за вашето снабдяване с вода.

Морисън кимна. Ако продължеше, съществуваше голяма вероятност да умре в пустинята. Но ако се завърнеше, тогава какво? Щеше да се озове във Венерабург без пари, затънал в дългове, търсец работа в един пренаселен град. Щеше да спи в комунални бараки и да се храни от походна кухня за бедняци заедно с други златотърсачи, принудени да се завърнат. А как въобще ще успее да събере пари, за да си плати билета до Земята? Щеше ли някога да види отново Джени?

— Мисля, че все пак ще продължа — рече Морисън.

— Тогава Комунални услуги вече няма задължения към вас — повтори Рийд и прекъсна връзката.

Морисън опакова видеофона, пийна глътка от оскъдния запас вода и потегли.

Пясъчните вълци подтичваха успоредно с него от двете му страни, все по-близо. Над главата му кръжеше летящ скат с

делтовидни крила. Въртя се цял ден и нощ, издиган от термалния поток в очакване, че вълците ще видят сметката на Морисън. После ято летящи скорпиони забеляза ската. Подгониха голямата твар още по-нагоре, към скупчените облаци. Летящите влечуги чакаха цял ден. После на свой ред бяха прогонени от ескадрон черни скатове.

Сега, петнайсет дни след като беше изоставил колата, следите бяха много по-големи. При това положение отдавна трябваше да стъпва по златен камък. Трябваше да е заобиколен от златен камък. А не беше намерил нищо.

Морисън седна и разклати последната туба. Вътре като че нямаше вече вода. Отвинти капачката и обърна гърлото над устата си. В пресъхналата му уста паднаха две капки.

Сигурно бяха минали четири дни, откакто бе говорил с Комунални услуги. Сигурно беше изпил последната си вода вчера. А може би онзи ден?

Той завинти капачката и огледа ожарения от слънцето пейзаж. Грубо измъкна видеофона от багажа и набра номера на Макс Крандал във Венерабург.

Кръглото резтревожено лице на Крандал изплува размазано на екрана, след което образът се оправя.

— Томи, изглеждаш ужасно! — каза той.

— Нищо ми няма — отговори Морисън. — Малко ме е понапекло, иначе съм добре. Макс, наблизко има златен камък.

— Сигурен ли си? — попита Крандал.

— Само погледни — отвърна Морисън и завъртя видеофона. — Погледни скалните образувания. Виждаш ли червените и морави петна ей там?

— Вярно, това са следи — съгласи се неуверено Крандал.

— Наблизко има богато находище — каза Морисън. — Не може да е другояче. Виж какво, знам, че си закъсал с парите, но искам да те помоля за една услуга. Изпрати ми половин литър вода. Само половин литър, за да изкарам още ден-два. И двамата можем да забогатеем с цената на половин литър вода.

— Не мога да го направя — тъжно каза Крандал.

— Не можеш ли?

— Не мога, Томи. Бих ти изпратил вода дори ако наоколо нямаше нищо освен пясъчник и гранит. Мислиш ли, че бих те оставил да

умреш от жажда, ако мога да ти помогна? Но не съм в състояние да направя нищо. Погледни.

И Крандал извъртя видеофона си. Морисън видя, че столовете, масата, бюрото и шкафовете са изчезнали от кабинета. В стаята бе останал единствено видеофонът.

— Не знам защо не взеха видеофона — рече Крандал. — Не съм плащал последните два месеца.

— И аз — каза Морисън.

— Нямам никаква възможност — продължи Крандал. — Без пукната пара съм. Не ме разбирай погрешно. Не се тревожа за себе си. Винаги мога да ям в обществената кухня. Но няма как да ти изпратя вода. Нито на тебе, нито на Джим Ремстатър.

— На Джим Ремстатър ли?

— Да. Той вървеше по следа на север край Забравената река. Карданното предаване на колата му излезе от строя миналата седмица, но той не се върна, а продължи. Вчера му свърши водата.

— Ако можех, щях да платя, за да го измъкна — каза Морисън.

— И той би направил същото за тебе — рече Крандал. — Но не може да го направи, и ти не можеш, и аз не мога. Томи, остава ти само един изход.

— Какъв?

— Да намериш златен камък. Не следи, а истински камък, струващ истински пари. Тогави ми се обади. Ако наистина намериш златен камък, ще се свържа с Уилкс от Трипланетен рудодобив и ще го накарам да ни даде заем. Вероятно ще поиска петдесет процента от намереното.

— Но това е чиста кражба!

— Не, просто кредитът на Венера струва скъпо — обясни му Крандал. — Не се безпокой, достатъчно ще ти остане. Но най-напред трябва да откриеш златен камък.

— Така е — съгласи се Морисън. — И залежите са някъде наблизо. Коя дата сме днес?

— Трийсет и първи юли. Защо питаш?

— Чудех се колко време е минало. Ще ти се обадя, ако открия нещо.

След като затвори видеофона, Морисън седна на един неголям камък и унило се втренчи в пясъка. Трийсет и първи юли. Утре беше

рожденият му ден. Близките му щяха да си мислят за него. Леля Бес в Пасадина, близнаците в Лаос, чичо Тед и Дюранго. И разбира се, Джени, която го чака в Тампа.

Морисън си даде сметка, че ако не намери златен камък, утрешният рожден ден може да е последният в живота му.

Изправи се, закачи видеофона към раницата до празните туби и пое на юг.

Не беше сам. Птиците и зверовете на пустинята бяха редом с него. Над главата му неуморно кръжаха черните скатове. Пясъчните вълци го притискаха по фланговете, изплезили червените си езици, и го чакаха да се строполи.

— Още съм жив! — изкрещя им Морисън.

Измъкна пистолета и стреля по най-близкия вълк. Беше само на десетина метра от него, но не го улучи. Морисън се опря на едно коляно, здраво хвана пистолета с две ръце и отново стреля. Вълкът изквича от болка. Глутницата веднага се нахвърли върху раненото животно, а скатите също се спуснаха, за да вземат своя дял. Морисън прибра пистолета в кобура и продължи напред. Ясно му беше, че организмът му е страшно обезводнен. Пейзажът подскачаше и танцуваше пред очите му, стъпките му бяха несигурни. Захвърли празните туби, захвърли всичко, освен принадлежностите за вземане на проби, видеофона и пистолета. Или трябваше да излезе от пустинята достойно, или завинаги щеше да си остане там.

Следите не се губеха, но все още не попадаше на нищо значително.

Вечерта откри малка пещера в подножието на един хълм. Пропълзя вътре и заприщи с камъни входа. После измъкна пистолета и се прислони в дъното.

Пясъчните вълци бяха отвън. Душеха наоколо и щракаха челюсти. Морисън се облегна на стената и се приготви да стои нащрек цяла нощ.

Не заспа, но и не остана буден. В просъница го измъчваха картини и видения. Беше се завърнал на Земята и Джени му казваше:

— Нещо не е наред с рибите тон. Сигурно храната не им понася. Половината са болни.

— Дяволска работа — каза ѝ Морисън. — Щом опитомиш една риба, тя веднага става примадона.

— Ще стоиш със скръстени ръце и ще мъдруваш, така ли? — попита го Джени. — А рибите да умират!

— Обади се на ветеринаря.

— Обадих му се. Във фермата на Блейкс е, грижи се за дойните китове.

— Добре. Ще отида да ги видя. — И Морисън си сложи маската. Ухили се и рече: — Още не съм изсъхнал и пак трябва да влизам вътре. Лицето и гърдите му бяха мокри.

Морисън отвори очи. Лицето и гърдите му наистина бяха мокри — от пот. Вгледа се в пролуките на затрупания с камъни вход. Видя зелени очи. Две, четири, шест, осем.

Стреля, но очите продължаваха да го гледат. Отново стреля, куршумът рикошира от стената и върху му се посипа дъжд от камъчета. Със следващия изстрел успя да улучи един от вълците. Глутницата се оттегли.

Пистолетът му беше празен. Морисън прерови джобовете си и намери още пет пълнителя. Внимателно зареди оръжието. Сигурно зората нямаше да се забави.

После отново задряма и сънува. Този път сънува Специалитета на златотърсача. Във всяка кръчма на границата с пустинята беше чувал за него. Обрасли с бради стари златотърсачи разказваха стотици истории, а скептичните кръчмари също подхвърляха своите варианти. Кърк си го поръча през седемдесет и девета година — специално за него, голямо количество. Едминсън и Арслър го получиха през деветдесет и трета година. Знаеше се със сигурност. Пък и други златотърсачи му се бяха наслаждавали, седнали сред скъпоценните си златни находища. Поне така се говореше.

Но дали това бе истина? Съществуваше ли въобще Специалитетът на златотърсача? Щеше ли Морисън да доживее и да види това чудо с цветовете на дъгата, високо като черковна камбанария, голямо колкото къща, по-безценно дори от златния камък?

Щеше! Ето, вече почти виждаше този миг...

Морисън се сепна и се събуди. Утрото беше настъпило. С мъка изпълзя до пещерата, за да се изправи пред новия ден.

Падаше и пълзеше на юг, съпровождан плътно от вълците, неотстъпно следван от грабливите летящи твари. Забиваше пръсти в

скалата и пясъка. Следите говореха за голямо, голямо, голямо находище!

Но къде точно в тази пустош се намираше златният камък?

Къде? Вече почти не го беше грижа. Влачеше изгорялото си и изсушено от слънцето тяло и се спираше само за да стреля по някой вълк, ако дойдеше прекалено близо.

Оставаха му четири патрона.

Наложи му се отново да стреля, когато скатове започнаха да се спускат над главата му. Имаше късмет, защото попадна в ятото и улучи два ската. Така вълците си намериха занимание. Продължи сляпо да пълзи напред.

И падна от една малка канара.

Не се нарани особено, но изпусна пистолета от ръката си. Преди да го намери, вълците се втурнаха към него. Само лакомията им спаси Морисън. Докато се биеха кой да го докопа пръв, Морисън се изтърколи надолу и намери пистолета. Два изстрела разпръснаха глутницата. Остана му само един патрон.

Трябваше да го запази за себе си, защото беше прекалено изтощен, за да продължи. Падна на колене. Следите тук говореха за необикновено, изключително богато находище. Някъде съвсем наблизко.

„Да ме вземат мътните!“ — изруга Морисън.

Малката падина, в която се бе търколил, беше цялата от златен камък.

Вдигна един отломък. Дори и в необработеното парче скала си личеше наситеното златно сияние, огненочервените и морави петна, хлътнали дълбоко в бляскавия къс.

„Трябва да си сигурен — рече Морисън. — Да не вдигаш напразно шум, да не фантазираш, да не се надяваш безсмислено. Да бъдеш сигурен.“

Отчупи парче скала с дръжката на пистолета. И то, изглежда, беше златен камък. Извади пробите и капна малко от белия разтвор върху скалата. Разтворът се разпени и позеленя.

„Стопроцентов златен камък — рече си Морисън и погледът му обиколи блестящите зъбери. — Хей, та аз съм богат!“

Извади видеофона. С треперещи пръсти набра номера на Крандал.

— Макс! — изкрещя Морисън. — Успях! Пипнах голямото находище!

— Името ми не е Макс — чу се глас от видеофона.

— Какво?

— Казвам се Бойард — рече човекът.

Видеоекранът се изясни и се показа слаб човек с жълтеникаво лице и тънички мустаци.

— Извинете, господин Бойард — каза Морисън. — Сигурно бъркам номера. Набрах...

— Няма значение какъв номер сте набрали — каза Бойард. — Аз съм областният наблюдател на Венерианската видеофонна компания. Просрочили сте два месеца плащането на сметката си.

— Сега мога да платя — ухили се Морисън.

— Прекрасно — каза господин Бойард. — Веднага щом сторите това, ще продължим да ви обслужваме.

И екранът започна да потъмнява.

— Почакайте! — извика Морисън. — Мога да платя веднага щом се свържа със службата ви. Но трябва да се обадя още веднъж по видеофона! Само още веднъж и...

— Няма начин — решително отсече господин Бойард. — След като платите сметката, видеофонът ви веднага ще бъде включен.

— Но в момента аз имам с какво да платя! — каза Морисън. — Парите са в ръцете ми!

Господин Бойард замълча, после рече:

— Нямаме такава практика, но може би ще успее да уредя изпращането на специален робот, ако пожелаете да заплатите разходите.

— Готов съм да платя!

— Хм. Не е редно, но допускам, че... Къде са парите?

— Пред очите ви — каза Морисън. — Можете да познаете какво е това, нали? Златен камък!

— До гуша ми е дошло от номерата, които измисляте вие, златотърсачите. Държите шепа камъчета...

— Но това наистина е злато! Не виждате ли?

— Аз съм бизнесмен — каза господин Бойард, — а не прекупвач на злато. Не правя разлика между златен камък и златен бронз.

Видеоекранът угасна.

Обзет от паника, Морисън опита да се свърже с централата. Нямаше звук, линията беше съвсем глуха. Бяха изключили видеофона.

Морисън остави слушалката и се огледа. Виждаше двайсетина метра напред от тясната клисура, в която бе паднал, а оттам нататък имаше завой наляво и нищо не се виждаше. По стръмните склонове не забеляза пещера. Нямаше място, което да прегради и да се почувствува в безопасност.

Зад гърба му нещо изшумоля. Морисън светкавично се обърна и видя огромен вълк, готов за скок. Без да се поколебае, Морисън се прицели, стреля и пръсна черепа на звяра.

„По дяволите — рече си той. — Канех се да запазя този куршум за себе си!“

Стрелбата му даде миг преднина. Морисън хукна, като се оглеждаше за някакво закътано място в склоновете. Пред очите му проблясваше златният камък, обсипан с червени и пурпурни петна. По следите му подтичваха вълците.

Изведнъж Морисън спря. Клисурата свършваше с отвесна каменна стена.

Облегна се на стената, хванал пистолета за дулото. Вълците спряха на два метра от него и се скупчиха, готови да го връхлетят. Бяха десет-дванайсет, застанали по три в редица заради теснината. Скатовете кръжаха отгоре и чакаха.

В този миг Морисън чу прашене — същото, което съпровожда телепортирането. Над главите на вълците се появи вихър и те бързо отстъпиха.

— Тъкмо навреме! — каза Морисън.

— Навреме за какво? — попита пощенският раздавач Уилямс Четвърти.

Роботът се измъкна от вихъра и се огледа.

— Е, млади човече, в хубава каша сте се забъркали. Нали ви предупредих? — рече той. — Нали ви посъветвах да се върнете? А сега вижте докъде сте стигнали!

— Напълно беше прав — каза Морисън. — Какво ми изпраща Макс Крандал?

— Макс Крандъл не ви изпраща нищо и не е в състояние да го направи.

— Тогава защо си тук?

— Защото имате рожден ден — обясни роботът. — Нашата служба обръща специално внимание на рождените дни. Заповядайте!

И Уилямс Четвърти му подаде цял куп писма, поздравления от Джени, лелите, чичовците и братовчедите му на Земята.

— Имаше и още нещо — рече раздавачът и взе да се рови в чантата си. — Сигурен съм, че имаше още нещо. Я да видя... Да, ето го.

И той подаде на Морисън едно пакетче.

Морисън нетърпеливо скъса опаковката. Беше подарък за рождения му ден от леля му Мойра от Ню Джързи. Отвори пакета. Вътре имаше голяма кутия, пълна с бисквити, приготвени с океанска вода от град Атлантик.

— Казват, че са голям деликатес — рече Уилямс Четвърти, който надничаше през рамото на Морисън. — Но не са много подходящи при вашето положение. Ех, млади човече, много ми е неприятно, че виждам човек, който ще умре на рождения си ден. Мога да ви пожелаая само да си отидете бързо, без да се мъчите.

И роботът се запъти към вихъра.

— Почакай! — извика Морисън. — Не можеш да ме оставиш така! От няколко дни не съм пил вода. А тия вълци...

— Зная — прекъсна го роботът. — Да не мислите, че се радвам? Дори роботите са способни на чувства.

— Тогава ми помогни.

— Няма как. Правилникът на Пощенската служба съвсем изрично забранява подобно нещо. Спомням си, че през деветдесет и седма година Абнър Лейт отправи към мен същата молба. Погребалният патрул го откри едва след три години.

— Нали имаш видеофон за спешни случаи? — попита Морисън.

— Да. Но мога да го използвам само ако с мене се случи нещо.

— А можеш ли поне да вземеш едно писмо? Писмо, което трябва да се достави бързо?

— Разбира се, че мога — отговори роботът. — Нали затова съм тук. Мога дори да ви услужа с лист и молив.

Морисън прие листа и молива и се замисли. Ако напишеше сега на Макс, писмото щеше да стигне до него за няколко часа. Но колко ли време щеше да трябва на Макс, за да вземе заем и да му изпрати

вода и патрони? Ден, два? Морисън трябваше да изнамери начин да оцелее.

— Предполагам, че имате марка — рече роботът.

— Нямам — отвърна Морисън. — Но ще си купя от тебе. Специална, за бърза поща.

— Чудесно — каза роботът. — Току-що отпечатахме във Венерабург нова серия триъгълни марки. По три долара.

— Много хубаво. Цената не е висока. Дай ми една.

— Но първо трябва да платите.

— Заповядай! — И Морисън подаде на работа къс златен камък, който сигурно струваше към пет хиляди долара.

Раздавачът огледа камъка, после му го подаде обратно.

— Съжалявам. Приемаме само заплащане в брой.

— Но това струва повече от хиляда марки! — рече Морисън. — Това е златен камък!

— Възможно е — каза роботът. — Но аз не съм програмиран да мога да го преценя. Пък и венерианската пощенска служба не прави разменни сделки. Налага ми се да поискам отново от вас три долара в банкноти или монети.

— Нямам.

— Много съжалявам.

И Уилямс Четвърти се обърна, за да си върви.

— Не можеш да ме оставиш да умра тук!

— Мога и трябва да ви оставя — отговори тъжно раздавачът. — Аз съм само един робот, господин Морисън. Направен съм от хора и е естествено да усещам някои от техните преживявания. Това е нормално. Но и аз си имам ограничения, които по своето естество приличат на ограниченията, присъщи на повечето хора, населяващи тази сурова планета. И също като тях аз не мога да изляза извън тези рамки.

И роботът започна да се изкачва към вихъра. Морисън го гледаше с невидящи очи, а отвъд вихъра забеляза чакащата глутница. Златният камък, струваш няколко милиона долара, блестеше в отвесните склонове на клисурата.

Нещо в него се пречупи.

Като нададе нечленоразделен вик, Морисън се хвърли напред и улови работа за глезените. Уилямс Четвърти, наполовина влязъл във

вихъра, се съпротивляваше, риташе и малко оставаше да се освободи от Морисън. Но Морисън го стискаше със силата, която имат лудите. Сантиметър по сантиметър, той успя да издърпа робота, събори го на земята и го натисна с тялото си.

— Вие ми пречите да изпълнявам задълженията си — каза Уилямс Четвърти.

— Ще попреча не само на това — изръмжа Морисън. — Не ме е страх от смъртта. Тя влиза в условията на играта. Но да пукна, ако се оставя да умра петнайсет минути след като съм забогатял!

— Нямате избор.

— Имам. Ще използвам твоя видеофон.

— Не можете — каза роботът. — Няма да се съглася да го извадя. А вие не можете да стигнете до него без специални инструменти.

— И така да е. Ще проверя дали си прав.

И той измъкна от кобура празния си револвер.

— Какво се каните да правите? — попита Уилямс Четвърти.

— Ще опитам дали мога да те превърна в куп старо желязо без помощта на специални инструменти. Мисля, че е логично да започна от очните клетки.

— Точно така — потвърди роботът. — Разбира се, аз нямам вграден стремеж към оцеляване. Но нека ви припомня, че по този начин ще оставите цяла Венера без раздавач. Много хора ще страдат заради вашата противообществена постъпка.

— В това ми е надеждата — каза Морисън и вдигна ръката с пистолета.

— Също така — побърза да добави роботът — вие ще повредите държавна собственост. А това е сериозно престъпление.

Морисън се изсмя и замахна с пистолета. Роботът бързо си дръпна главата, за да избегне удара. Опита да се отскубне, но Морисън, тежащ към деветдесет килограма, беше притиснал здраво тялото му.

— Този път ще улуча — каза той и отново понечи да замахне.

— Спрете! — извика Уилямс Четвърти. — Мой дълг е да пазя от повреди държавната собственост дори когато в ролята на тази собственост съм самият аз. Можете да използвате видеофона, господин Морисън. Само имайте предвид, че това деяние се наказва от пет до десет години каторга в Соларното бласто.

— Давай видеофона! — прекъсна го Морисън.

На гърдите на робота се образува отвор и навън се подаде малък видеофон. Морисън набра номера на Макс Крандал и му обясни положението.

— Ясно, ясно — каза Крандал. — Добре, ще се помъча да открия Уилкс. Само че нищо не мога да ти обещаая, Том. Работното време е свършило. Повечето служби вече са затворени.

— Ще ги отворите отново — рече Морисън. — Мога да платя. И помогнете на Джим Ремстатър да се измъкне.

— Не е толкова лесно. Още не си влязъл във владение на находището. Дори нямаш доказателства, че е богато.

— Можеш да се увериш сам.

И Морисън обърна видеофона така, че Крандал да види блестящите склонове на урвата.

— Изглежда истинско — каза Крандал. — Но за съжаление не всичко, което блести, е злато.

— Какво може да се направи? — попита Морисън.

— Ще трябва да се действа стъпка по стъпка. Ще ти телепортирам Обществения наблюдател. Той ще провери находището, ще определи границите и ще направи справки дали някой не е предявил претенции към същото място. Ще му дадеш къс златен камък, който да вземе със себе си. Голям къс.

— Как да го отрежа? Нямам инструменти.

— Ще трябва да измислиш начин. Той ще отнесе къса, за да му направи анализ. Ако е с достатъчно висок процент злато, работата ти е в кърпа вързана.

— А ако не е?

— По-добре е да не говорим за такава възможност — каза Крандал. — Веднага се залавям с този въпрос, Томи. Желая ти успех!

Морисън прекъсна връзката. Стана и помогна на робота да се изправи на крака. Уилямс Четвърти каза:

— За двайсет и три години служба това е първият случай, в който някой е заплашвал да убие държавен пощенски служител. Трябва да го докладвам на полицията във Венерабург, господин Морисън. Нямам друг избор.

— Зная — каза Морисън. — И все пак по-добре човек да изкара пет-десет години каторга, отколкото да умре.

— Съмнявам се. Имам основание за това, нали и там нося поща. Ще получите възможност сам да се уверите след около шест месеца.

— Какво? — възкликна изумен Морисън.

— След около шест месеца, когато разнеса събралите се пратки по планетата и се завърна във Венерабург. Такъв случай трябва да се докладва лично. Преди всичко и най-вече именно пощенските пратки са нещото, което не бива да се бави.

— Благодаря ти, Уилямс. Просто не зная как...

— Аз само изпълнявам дълга си — прекъсна го роботът и се покатери във вихъра. — Ако след шест месеца все още се намирате на Венера, ще ви нося писма в каторгата.

— Няма да съм тук — каза Морисън. — Сбогом, Уилямс!

Роботът изчезна във въздушния вихър. После и самият вихър изчезна. Морисън остана сам в сумрака.

Откри в скалата издатина, по-голяма от човешка глава. Опита се да я отчупи с дръжката на пистолета, но се трошаха съвсем мънички късчета, които отскачаха и проблясваха във въздуха. След един час пистолетът беше вдлъбнат вече на четири места, а по гладката повърхност на златния камък имаше само драскотини.

Пясъчните вълци започнаха да се приближават. Морисън ги замери с камъни и се разкрещя. От пресъхналото му гърло излизаше продран глас. Вълците отстъпиха.

Отново разгледа скалата и откри в единия край тънка като косъм цепнатина. Съсредоточи ударите там.

Златният къс упорито не се отчупваше.

Морисън избърса потта от челото си и се опита да измисли нещо. Ех, да имаше секач, само да имаше секач!

Разкопча колана си. Като опря края на металната катарамата в цепнатината и удари с револвера, успя да отчупи три-четири сантиметров къс. Още три удара и катарамата се вклини здраво в цепнатината. Още един удар и камъкът се откъсна. Беше отчупил девет-десет килограмов къс. По пет долара унцията, целият къс щеше да дойде към хиляда и седемстотин долара. Стига да излезеше толкова чист — без примеси, — колкото изглеждаше.

Когато Общественият наблюдател се телепортира, сумракът се беше сгъстил до плътно сиво. Наблюдателят беше нисък, квадратен робот с лъщящ черен корпус, което му придаваше строг вид.

— Добър ден, сър! — каза наблюдателят. — Пожелали сте да предявите стандартни претенции за собственост върху неограничен рудодобивен участък.

— Точно така — каза Морисън.

— И къде е средата на гореспоменатия участък?

— Моля? Средата ли? Мисля, че се намирам точно в средата му.

— Чудесно — каза роботът.

Измъкна от тялото си метална рулетка и бързо започна да се отдалечава от Морисън. След около двеста метра спря. Металната лента се точеше и потрепваше на всяка негова крачка, докато опасва квадрат около Морисън. Когато приключи с тази работа, наблюдателят стоя дълго време, без да се помръдне.

— Какво правиш? — попита го Морисън.

— Правя рентгенови снимки на терена — отвърна роботът. — Доста е трудно при слабо осветление. Не е ли възможно да изчакате до сутринта?

— Не е!

— Е, тогава ще трябва да се оправя и така — примири се роботът.

Правеше няколко крачки и спираше, после още няколко крачки и отново спираше. Всяка следваща снимка отнемаше малко повече време от предишната, защото сумракът се сгъстяваше. Ако роботът имаше пори, сигурно щеше да се изпоти.

— Готово — каза той накрая. — Работата е свършена. Имате ли образец, който да ми дадете?

— Заповядайте! — Морисън вдигна къса златен камък и му го подаде. — Това ли е всичко?

— Абсолютно всичко — отговори роботът. — Като изключим, разбира се, че още не сте ми дали акта за търсене.

— Не съм ви дал какво? — премигна Морисън.

— Акта за търсене. Това е държавен документ, удостоверяващ, че по държавни данни участъкът, върху който предявявате права, е свободен от ядрен материал в повече от петдесет процента на общата маса при дълбочина двайсет метра. Чиста формалност, но без нея не може.

— За пръв път го чувам — каза Морисън.

— Изискването беше въведено миналата седмица — обясни наблюдателят. — Не разполагате ли с този акт? Боя се, че в такъв случай претенциите ви върху участъка са несъстоятелни.

— Имам ли някакъв изход?

— Можете да смените иска си. Вместо стандартни претенции можете да предявите специални претенции. При тях няма нужда от акт за търсене.

— А какво означава всъщност това?

— Означава, че в радиус от петстотин метра всички ваши права се прехвърлят на венецианското правителство.

— Добре! — изкрещя Морисън. — Много хубаво! Прекрасно! Има ли нещо друго?

— Не, това е всичко — отвърна наблюдателят. — Ще отнеса образеца и той ще бъде анализиран и оценен веднага. По данните от него и от дълбочинните снимки ще може да се пресметне какво обхваща вашият участък и каква е стойността му.

— Изпратете ми нещо, с което да се оправя с вълците — каза Морисън. — А също и храна. И като добавка искам Специалитета на златотърсача.

— Разбрано, сър. Ще ви бъде телепортирано веднага щом се изясни, че участъкът ви е достатъчно богат, за да покриете разходите.

Роботът се покатери във вихъра и изчезна.

Времето течеше и вълците отново взеха да се примъкват. Зъбеха се и ръмжаха на камъните, с които ги замерваше Морисън, но не се оттегляха. Със зинала паст и увиснали езици, те пропълзяваха последните метри, които ги разделяха от златотърсача.

Изведнъж водачът на глутницата отскочи назад и изквича. Над главата му се бе появил искрящ вихър. От него падна пушка, която удари вълка по предната лапа.

Животните се разбягаха. От вихъра тупна още една пушка, последвана от голямо сандъче с надпис: "Гранати. Внимание — взривоопасно!" След това падна още едно сандъче с надпис „Пустинна дажба“.

Морисън чакаше, вперил очи в светлия отвор на вихъра, който прекоси небето над него и се спря на едно място на петстотин метра по-нататък. Тогава от отвора се подаде основата на нещо голямо, направено от месинг. Отворът се разшири и през него се изхлузи още

по-обемиста част, прикрепена към основата. Постепенно огромният предмет бе положен на пясъка и когато най-накрая изцяло излезе от вихрената фуния, той се извисяваше и се простираше от хоризонт до хоризонт. Представляваше гигантска богато украсена купа, кацнала наред пустинята. После вихърът се издигна и застина над купата.

Морисън чакаше. Пресъхналото гърло го болеше. От фунията потече тънка струйка и водата плисна в купата. Морисън стоеше все така, без да се помръдне.

След това се започна. Струйката се превърна в ревящ водопад, който накара вълците и скатовете да побягнат, обзети от ужас. Пороят се лееше в грамадната купа.

Като се олюляваше, Морисън тръгна нататък. Измъчваше го жажда. Докато се препъваше по пясъка, за да извърви разстоянието от петстотин метра, той си помисли, че можеше да се напие с вода, ако си беше поръчал туба. Накрая обаче все пак стигна до Специалитета на златотърсача — издигащ се по-високо от черковна камбанария, заемащ повече място от цяла къща и пълен с вода, по-скъпоценна и от златния камък. Отвъртя кранчето на дъното. Водата започна да попива в жълтия пясък и потече на ручейчета надолу по дюната.

„Трябваше да си поръчам поне чаша“ — каза си Морисън, легна по гръб и отвори уста.

1959

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.